

Orebladet

Årg. 24

Nr. 1-2021

Medlemsblad for
Trøndelagsavdelinga av Norsk Botanisk Forening

Statusrapport 2020 - etterlyste karplanter i Trondheim kommune

Bli med i Venneforeningen for Kongsvoll botaniske fjellhage

Program for botanisk aften 2021

OREBLADET ISSN 1501-4924

Orebladet utgis av: Norsk Botanisk Forening, Trøndelagsavdelinga (NBF-TLA)

Postadresse: NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie, 7491 Trondheim

e-postadresser:

orebladet@nbftla.org

Foreningen: post@nbftla.org

Ekskursjoner: ekskursjon@nbftla.org

Nettadresse: <http://www.nbftla.org>

Facebook: <https://www.facebook.com/trondelagsavdelinga>

Redaktør: Anders Lorentzen Kolstad

Abonnement: Bladet er gratis og utgis med to digitale nummer i året. Orebladet sendes ut til alle medlemmer i Norsk Botanisk Forening—Trøndelagsavdelinga

Manuskripter: Manuskripter bør sendes som vedlegg til e-post. Enkel linjeavstand. Overskrifter utheves. Norske plantenavn skal brukes der disse finnes. Latinske navn skal stå i kursiv etter det norske navnet uten bruk av bindestrek eller parentes. For øvrig minst mulig formateringer. Figurer og tabeller bør sendes som egne vedlegg, ikke veves inn i teksten. Legg gjerne ved liste med figur- og tabelltekster i eget dokument og henvis med korresponderende figur- og tabellnummer i den løpende hovedteksten.

Illustrasjoner: Redaksjonen ønsker illustrasjoner i form av digitaliserte strektegninger, diagrammer eller foto (unntaksvis papirkopier eller dias). Merk foto som skal returneres med navn og returadresse.

Frist for manuskripter:

Vårnummer: 15. april.

Høstnummer: 1. november

Styret i NBF-TLA: Styret i NBF-TLA:

Olav Dahle Svanholm, leder, Arne Jacobsen, nestleder, Marte Fandrem, Solfrid Helene Lien Langmo, Arne Rønning og Rannveig Østevik.

Ekskursjonskomité: Einar Værnes, Anders Lorentzen Kolstad og Ingerid Angell-Petersen.

Revisor: Jan Erik Kofoed, Ottar Michelsen

Valgkomité: Anders Gjervan, Inger Gjærevoll

e-postadresse? Om du sender en e-post til oss vil du bli påminnet om møter, ekskursjoner og andre foreningsaktiviteter. Husk å gi oss beskjed om du bytter e-postadresse.

Forside: Fjellmarinøkkel (*Primula scandinavica*) er ikke sett i Trondheim kommune på over 110 år. Foto: Anders L. Kolstad.

Statusrapport 2020 - etterlyste karplanter i Trondheim kommune

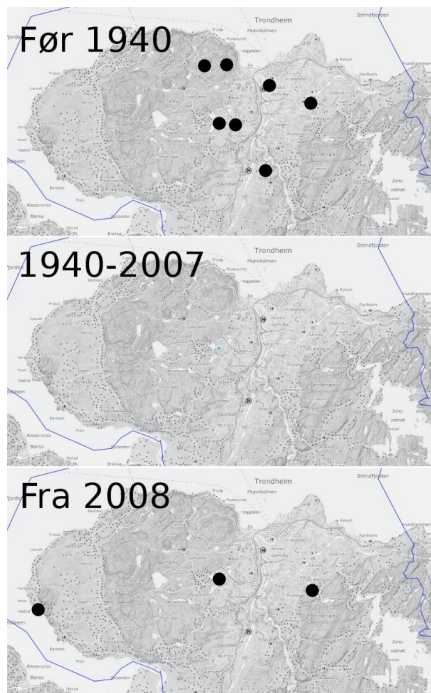
Anders L. Kolstad
anders-lk@hotmail.com

Tommy Prestø
NTNU Vitenskapsmuseet, Institutt for
Naturhistorie

Introduksjon

I 2008 ble det publisert en liste over hjemlige karplanter som var samlet i Trondheim kommune før året 1940, og belagt i herbariet på NTNU Vitenskapsmuseet, men som ikke har blitt samlet siden (Prestø 2008). Målet med listen var å inspirere botanikere til å gå ut å se etter disse etterlyste plantene, og levere belegg til herbariet. En foreløpig oppsummering ble gjort av Fremstad & Prestø (2009) hvor 20 av de 53 etterlyste taxa ble dokumentert. Nå har det gått 12 år og vi gjør en statusrapport for å se hvor mange av artene som er gjenfunnet.

Den lokale, og delvis også den regionale floraen, kan være ganske så dynamisk. Arter forsvinner ut ettersom voksestedene endrer seg. Mindre populasjoner kan også forsvinne ganske tilfeldig, for så å dukke opp igjen like tilfeldig etter noen år. Dette gjelder spesielt for ruderalarter, men også for fjellarter som sporadisk kan dukke opp i lavlandet og da særlig langs vassdrag og langs kysten. Populasjoner i utkanten av artens utbredelsesområde er nok mer dynamisk enn populasjoner inne i kjerneområde til arten, og dette skyldes at miljøforholdene kan være marginale med tanke på

Figur 1. Samlede belegg av blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) i Trondheim kommunen i tre tidsperioder. Det kom ingen nye belegg i perioden 1940 til 2007. I 2008 kom en oppfordring til å gjøre innsamlinger av arten, noe som kanskje inspirerte til tre nye belegg av arten, to fra 2008 og ett fra 2018.

hva arten kan tolerere.

Innenfor en moderat tidsramme opplever vi at større grupper av arter kan bli mer sjeldne og delvis forsvinne, slik som de skjøtselsbetingede kulturartene om driftsformene i jordbruket endrer seg for mye. Samtidig som dette skjer vil nye arter komme inn i floraen i form av fremmedar-

ter, enten fra andre steder i landet eller fra fjerne deler av verden. På en kanskje enda litt lengre tidsskala så er det en annen prosess som foregår og som kan og vil endre artenes utbredelsesmønstre i økende grad fremover, og det er klimaforandringene.

Jamnlike registreringer over artenes forekomster hjelper forskerne å forstå kreftene som gir opphavet til disse svingningene i artenes utbredelsesområder. Arter som ikke blir registrert over lengre tid kan bli antatt å ha forsvunnet fra området. Dessverre så er ikke registreringene alltid jamnlike, i hvert fall ikke for alle taxa, og noen kan bli oversett i flere tiår (Figur 1). Årsaken kan være at de er vanskelig å finne, enten fordi de er sjeldne, små, eller kanskje de vokser under vann(!). Andre taxa kan være vanskelig å identifisere eller skille fra andre, vanligere arter, eller underarter.

Planter som ikke har blitt gjenfunnet på lengre tid er spesielt interessante å ettersøke for å forsøke å finne de på nytt. Dette er fordi disse artene kan gi oss gode og ganske så direkte indikasjoner på hvilke konsekvenser menneskelig aktivitet kan ha på naturen, men da må vi først forsikre oss, så langt det er mulig, om at fraværet av registreringer faktisk betyr at arten ikke finnes, og ikke bare at den ikke er funnet enda. Merk at for å påvise statistiske relasjoner mellom planteresponser og endrede miljøforhold så er tidsserier med mengdedata (abundansdata) bedre egnet enn sporadiske observasjoner uten mengdebeskrivelser, slik som herbariebelegg gir. Et unntak gjelder allikevel for sjeldne arter som vanligvis ikke dukker opp i økologiske tidsserier og for populasjoner hvis

overlevelse i seg selv definerer artenes utbredelsesområde (randpopulasjoner). I slike tilfeller kan aktivt søk etter en art være eneste praktiske mulighet. Oppfølging av populasjoner gjennom floravokterprogrammet er en annen.

De fleste artsfunn i Norge registreres uten at det foreligger et fysisk belegg (Speed m.f. 2008). Slike funn kan være svært så viktige, men de er ikke mer etterprøvbare enn at man må tilbake til det samme koordinatbestemte stedet for å lete etter planten på nytt, dersom man ønsker å verifisere funnet. Et unntak kan i noen tilfeller gjelde der bildemateriale følger registreringen. Det som allikevel kan sies å være den beste måten å registrere forekomsten til en art på er å sende inn pressede, tørkede planter for oppbevaring ved et offentlig herbarium. Slike funn kan etterprøves og valideres av eksperter, også lenge etter at voksestedet har endret karakter fullstendig og populasjonen er forsvunnet. Dette er en av grunnene til at forskere setter en god del større lit til denne typen registreringer. I nyere tid er det også kommet til en hel rekke nye anvendelser av gamle herbariebelegg, og man bruker blant annet disse til å studere genetisk og fysiognomisk variasjon innad i artene (Stornes Moen & Bendiksbø 2019). I dette arbeidet er det veldig viktig med god geografisk og temporær spredning i herbariebeleggene. Av disse ettersøkte plantene som det snakkes om her, samles inn i form av fysiske belegg.

Her presenterer vi en liste over de samme 53 taxa som ble presentert i Prestø (2008).

Vi har søkt i Artskart for å finne dokumentasjon på belegg samlet innenfor gamle Trondheim kommune (før sammenslåingen med Klæbu kommune). Når dette søket ikke ga oss noen treff så har vi også søkt etter menneskelige observasjoner (uten belegg) i og utenfor kommunegrensen for å finne andre voksesteder enn hva som er dokumentert i herbariene.

Resultat

- *Agrimonia eupatoria* – åkermåne har to belegg fra Apotekbergene på Byneset fra før 1927, deretter en menneskelig observasjon fra samme sted i 1962. Ingen ting etter dette.

- *Agrostis canina* – hundekvein er belagt av Leif Galten i 2018 fra en myr på Vikåsen. Den er også observert flere ganger og på flere lokaliteter, bl.a. hele 21 observasjoner av Galten.

- *Alchemilla glomerulans* - kildemarikåpe er observert mange ganger, og på flere lokaliteter. Også her har Leif Galten vært aktiv, men det er ingen belagte funn, og heller ingen bilder. Denne arten burde det med andre ord være forholdsvis lett å skaffe belegg fra.

- *Alchemilla oxyodonta* – kvassmarikåpe– 10 belegg i herbarium TRH har vært bestemt til denne sjeldne arten som det ville være sensasjonelt å finne egentlig noe sted i landet. Nærmeste funn er i Verdal og Meråker. Det siste av disse, belegget fra Trolle, ble for noen år siden ombestemt til norsk marikåpe *Alchemilla norvegica* Sam ined. (fortsatt et upublisert navn) av Jan Ingar Båtvik.

- *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks har noen observasjoner fra Vassfjellet i Melhus og gamle Klæbu kommune, og videre

flere funn rundt fjellene rundt Selbusjøen, men ingen nye funn i gamle Trondheim kommune. Forrige funn var i 1918 på Heimdalsmyra, et område som nå stort sett er nedbygd.

- *Arctostaphylos uva-ursi* - melbær er bestemt og innsamlet av Eli Fremstad fra Vedvikneset på Byeneset, hele 99 år etter at den sist ble innsamlet i kommunen, den gang på andre siden av Bymarka. Det er også flere spredte nye observasjoner av arten fra andre lokaliteter.

- *Callitriche cophocarpa* - sprikevasshår er innsamlet fra to nye lokaliteter: Digresmyra ved Jonsvannet (Leif Galten, 2019) og Stavsøra ved Gaula (Einar Værnes, 2008).

- *Carex bigelowii* – stivstarr finnes i fjellene vest i Bymarka, noe som er bekreftet med to belagte funn fra området rundt Storheia gjort av Heiko Liebel og av Elisabeth og Leif Galten. Andre observasjoner er gjort også fra områdene rundt Gråkallen og Tømmerdalen.

- *Carex viridula* ssp. *viridula* – beitestarr føres nå som en underart av grannstarr. Den andre underarten heter musestarr og er samlet flere ganger i Trondheim kommune opp igjennom årene. Beitestarr er fortsatt ikke sett siden 1935.

- *Carex saxatilis* – blankstarr er ikke sett siden 1884.

- *Cirsium heterophyllum* – det er gjort fem nye belegg av hvitbladtistel i Trondheim kommune etter 1940. Disse er gjort av Eli Fremstad, Tommy Prestø og Lisbeth Schanke Rødset. I tillegg er det gjort rundt hundre observasjoner uten belegg, og disse er spredt rundt om i den gamle kommunen.

- *Dactylorhiza viridis* – grønnkurle har blitt observert både i Estenstadmarka

(Tomsetlia) og Bymarka (Bosbergheia), men ingen innsamlinger er gjort av denne arten etter 1906.

- *Eleocharis uniglumis* - fjæresivaks er samlet fire ganger siden 2008: fra Mulberget (Byneset) og fra Leinøra (Gaulosen) av Eli Fremstad, Mika Bendiksbø og Leif Galten.

- *Empetrum nigrum* ssp. *nigrum* – hele 11 nye belegg er kommet inn av storkrekling. Disse er fra Strindamarka (8 stk), Byneset (2), Bymarka (1) og Rotvollneset (1). Utbredelsen overlapper dermed fullstendig med den av underarten fjellkekling. Innsamlerne er Leif Galten (10 belegg!), Elisabeth Galten og Eli Fremstad.

- *Epilobium anagallidifolium* - dvergmjølke er rapportert fra Theisendammen, dessverre uten bilde, så her vil vi oppfordre til nærmere undersøkelser.

- *Epilobium collinum* - bergmjølke er samlet av Eli Fremstad fra ytterst på Byneset og på Lian.

Figur 2. Engsnelle *Equisetum pratense* er en art som ofte blir registrert men sjelden blir samlet. ALK.

- *Equisetum pratense* – engsnelle (Figur 2) ble samlet fra tre steder i 2008: Estenstadmarka (Tommy Prestø), Byneset og Lade (begge Eli Fremstad). Engsnelle er en art som ofte blir registrert, men sjelden samlet.

- *Equisetum palustre* – myrsnelle er samlet tre ganger av Eli Fremstad: ved Granåsen, Stokkmarka (Estenstadmarka), og sør for Jonsvatnet.

- *Fallopia dumetorum* – krattslirekne er mest vanlig rundt Oslofjorden, men finnes spredt nordover til Nordland. Det er ingen belagte funn fra Trondheim på over hundre år, men det er en usikker observasjon fra Byneset fra 1971. Nærmeste belagte funn, i tid og rom, er fra Stjørdal i 1997.

- *Festuca vivipara* – geitsvingel er samlet fra Bosbergheia (Heiko Liebel) og fra kyststripen på Lade (Eli Fremstad), altså fra omtrent det høyeste og det lavestliggende punktet i Trondhiem (før sammenslåinga med Klæbu)! Igjen et bevis på hvor like miljøforholdene kan være på fjellet og ved kysten.

- *Galium triflorum* – myskemaure er ikke gjenfunnet i Trondheim, og man må helt til Grong eller innerst i Verdal for å finne belagte funn fra etter 1990.

- *Juncus effusus* – lyssiv ble samlet fra Ferista i 2008 av Lisbeth Schanke Rødset. Det er derimot flere belegg fra tidligere Klæbu kommune. Observasjoner uten belegg stammer fra Bymarka, Strindamarka og fra langs Nidelva.

- *Melampyrum sylvaticum* - småmarimjelle er samlet to ganger vest for byen, av Eli Fremstad og Lisbeth Schanke Rødset. Det er derimot utallige observasjoner uten belegg spredt over hele kommunen, med unntak av de vestlige delene av Bymarka.

- *Mertensia maritima* - østersurt (Figur 3) er ikke samlet fra Trondheim siden 1906, men det er gjort en observasjon i 2017 fra Væresholmen ute ved Ranheim som er dokumentert med bilde. Arten finnes flere steder i Trondheimsfjorden, bl.a. ved utløpet til Orkla og til Rinnan, men det er ikke

Figur 3. Østerurt *Mertensia maritima* er ikke samlet siden 1906. Bilde er fra Island. ALK.

gjort noen belegg etter år 2000.

- *Myosotis decumbens* – Tommy Prestø har samlet fjellforglemmei fra Ladehammen. Nok en gang dukker det opp en fjellplante helt nede ved kysten, men her er det mest sannsynlig hagerømlinger. Også den nære slektningen skogforglemmei *M. sylvatica* sprer seg i Trondheim. Det er også gjort noen observasjoner av fjellforglemmei Strindamarka og Charlottenlund.

- *Myosoton aquaticum* - sprørarve er en sørlig art som ser ut til å stoppe omtrent ved Mjøsa. At denne har vært funnet i Trondheim tidligere er nok mer en kuriositet og en tilfeldighet.

- *Omalotheca norvegica* - setergråurt liker seg best på litt høyere fjell enn hva som finnes i Trondheim, men det er gjort en observasjon av arten fra Rønningen i Bymarka i 2012 som ikke virker usannsynlig.

- *Oxycooccus microcarpus* - småtranebær er belagt fra Klefstadmyra i Bymarka av Lisbeth Schanke Rødset, og fra Østlimyra i Strindamarka av Leif Galten. Her kan vi også nevne at det er et påfallende 'hull' i kartet over belagte funn fra Selbu og Tydal, til tross for at Artsobservasjoner viser

en kontinuerlig utbredelse i hele regionen. Vi også nevne at de to tranebærartene, stortranebær og småtranebær, er valgt til årets kartleggingløft 2021 for å stimulere til innsamlinger av akkurat disse to artene (Wesenberg 2021). Med dette kunnskapsløftet håper man å finne ut mer om hvordan disse to artene overlapper geografisk og økologisk. Så her er det bare å samle i vei!

- *Oxyria digyna* – fjellsyre er dokumentert fra øverst i Nidelva (så den finnes dermed i den nye Trondheim kommune), men ingen nyere belegg er gjort av arten fra den gamle kommunen.

- *Persicaria hydropiper* – ingen nye belegg, eller andre registrerte observasjoner, er gjort av vasspepper i gamle Trondheim kommune. Arten er ikke vanlig i regionen, men den vokser i vannkanter på noen få innsjøer i nabokommunene.

- *Phyllodoce caerulea* - blålyng er samlet fra Bymarka av Lisbeth Schanke Rødset. Herbarium TRH mottok i 2017 et belegg fra Strindamarka 1970.

- *Primula scandinavica* - fjellnøkleblom er ikke samlet på nytt, men finnes rett utenfor kommunegrensen på Malvikodden (sist rapportert 2007) og i områdene rundt Øyaberga ved Gaulosen (sist rapportert 1972).

- *Primula veris* - marianøkleblom har blitt samlet fra Strandheim på Ladehalvøya av både Tommy Prestø og Tore Berg. Det er også to eldre belegg: ett fra Nardo fra 1966 som ligger i Agder Naturmuseum, og ett fra Leangen fra 1948. Belegget fra 1948 ble kuratert ved herbariet i 2008. Det er også rapportert om andre nye lokaliteter i kommunen gjennom observasjoner uten belegg, men da det heller ikke forkommer billedokumentasjon kan man ikke utelukke forveksling med fremmedarten hage-

nøkleblom *P. elatior*.

- *Prunella vulgaris* - blåkoll er registrert en rekke ganger i perioden, og belagt to ganger i 2008 fra Vevikneset, ytterst på Byneset (samlet av Eli Fremstad) og fra Bymarka (samlet av Lisbeth Schanke Rødset).

- *Pteridium aquilinum* – einstape er samlet av Eli Fremstad på nesten samme sted som blåkollen (se over). Observasjoner uten belegg er gjort både i Bymarka og Estenstadmarka.

- *Pyrola rotundifolia* ssp. *rotundifolia* - legevintergrønn er ikke belagt i perioden, men det er gjort flere observasjoner uten belegg, både øst og vest for byen.

- *Pyrola grandiflora* ssp. *norvegica* – norsk vintergrønn (tidligere *P. norvegica*) er ikke sett i perioden.

- *Rosa* × *subcollina* – lodden mellomnype er ikke sett i perioden.

- *Ruppia maritima* - småhavgras er samlet to ganger av Eli Fremstad fra sørdelen av Byneset.

- *Sagina maritima* – saltarve, eller saltsmåarve, er samlet fra Leinstrand i 2008 av Eli Fremstad. Et belegg fra samme sted 1974 dukket også opp i Rolv Hjelmstad sitt herbarium som TRH mottok i 2018.

- *Salix arbuscula* - småvier er belagt to ganger fra Strindamarka av Leif Galten.

- *Salix hastata* – bleikvier er ikke belagt siden 1933, men det er en menneskelig observasjon fra Vintervatnet i Bymarka i 2017 som bør undersøkes nærmere. Bleikvier er også interessant fordi den nå deles i flere underarter.

- *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier har tre eldre belegg fra 1949-1955, og ett nyere funn av Eli Fremstad, fra Bymarka.

- *Sedum annuum* - småbergknapp er samlet fire ganger av Eli Fremstad fra ytterst på

Byneset.

- *Silene acaulis* – fjellsmelle er ikke funnet i kommunen siden 1901.

- *Sparganium hyperboreum* – fjellpiggeknopp er registrert (med bilde) i Estenstadmarka i 2017. Funnet bør gjenoppsøkes og belegges.

- *Spergularia media* – havbendel er observert i Ranheimsfjæra i 2004 (med bilde), og i Leangenbukta i 1989, men ikke belagt i kommunen siden 1886. Det er to nyere belegg i Stjørdal.

- *Trollius europaeus* – ballblom er samlet av Dag-Inge Øien og Trond Arnesen på Lavollen ved Ilabekken i 2011. Den er også observert ett par andre steder som bør oppsøkes på nytt. Arten har mange observasjoner sør for Gauldalen og nord for Grong, men har kun spredte observasjoner mellom disse stedene. Det gjør disse funnene ekstra interessante.

- *Ulmus glabra* ssp. *montana* – bergalm er ikke gjenfunnet i kommunen. Nærmeste nyere belegg er fra Orkland, Namsos og Grong.

- *Vaccinium uliginosum* - blokkebær er samlet ytterst på Byneset (Eli Fremstad), på Ugla (Lisbeth Schanke Rødset) og Strindamarka (Leif Galten). Se figur 1.

- *Veronica alpina* - snøveronika, da i form av underarten fjellveronika (*V. alpina* ssp. *alpina*), finnes både nord og sør for Selbusjøen, men ikke i Trondheim kommune.

- *Woodсия alpina* × *ilvensis* - fjell-lodnebregne × lodnebregne. Denne hybridene er ikke søkbar i Artskart, men Leif Galten har

Tabell 1 (neste side). Liste over karplantetaxa som var belagte ved herbariet TRH før 1940, men ikke mellom 1940 og 2008.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste-status	Status TRH 2008	Gjenfunnet?
Akermåne	<i>Agrimonia eupatoria</i>	VU	1927	Observert 1962
Hundekvein	<i>Agrostis canina</i>		1938	JA
Kildemarikåpe	<i>Alchemilla glomerulans</i>		1938	Observert
Kvassmarikåpe	<i>Alchemilla oxyodonta</i>		1930	JA
Fjellgulaks	<i>Anthoxanthum nipponicum</i>		1918	NEI
Melbær	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>		1909	JA
Sprikevasshår	<i>Callitriche cophocarpa</i>		1936	JA
Blankstarr	<i>Carex saxatilis</i>		1884	NEI
Stivstarr	<i>Carex bigelowii</i>		1939	JA
Beitestarr	<i>Carex serotina</i> (C. <i>viridula</i> ssp. <i>viridula</i>)		1935	NEI
Hvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>		1935	JA
Grønnkurl	<i>Dactylorhiza viridis</i>		1906	Observert
Fjæresivaks	<i>Eleocharis uniglumis</i>		1938	JA
Krekling	<i>Empetrum nigrum</i> ssp. <i>nigrum</i>		1936	JA
Dvergmjølke	<i>Epilobium anagallidifolium</i>		1938	Observert
Bergmjølke	<i>Epilobium collinum</i>		1930	JA
Engsnelle	<i>Equisetum pratense</i>		1939	JA
Myrsnelle	<i>Equisetum palustre</i>		1939	JA
Krattslierekne	<i>Fallopia dumetorum</i>	VU	1893	Observert 1971
Geitsvingel	<i>Festuca vivipara</i>		1939	JA
Myskemaure	<i>Galium triflorum</i>		1886	NEI
Lyssiv	<i>Juncus effusus</i>		1939	JA
Småmarimjelle	<i>Melampyrum sylvaticum</i>		1938	JA
Østersurt	<i>Mertensia maritima</i>		1906	NEI
Fjellforglemmegei	<i>Myosotis decumbens</i>		1907	JA
Sprøarve	<i>Myosoton aquaticum</i>		1900	NEI
Setergrært	<i>Omalotheca norvegica</i>		1939	Observert
Småtranebær	<i>Oxycoccus microcarpus</i>		1936	JA
Fjellsyre	<i>Oxyria digyna</i>		1927	NEI
Vasspepper	<i>Persicaria hydropiper</i>		1906	NEI
Blålyng	<i>Phyllodoce caerulea</i>		1938	JA
Fjellnøkleblom	<i>Primula scandinavica</i>		Ca 1910	NEI
Marianøkleblom	<i>Primula veris</i>		1939	JA
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>		1938	JA
Einstape	<i>Pteridium aquilinum</i>		1925	JA
Legevintergrønn	<i>Pyrola rotundifolia</i> ssp. <i>rotundifolia</i>		1935	NEI
Norsk vintergrønn	<i>Pyrola grandiflora</i> ssp. <i>norvegica</i>		1892	NEI
Lodden mellomnype	<i>Rosa ×subcollina</i>		1938	NEI
Småhavgras	<i>Ruppia maritima</i>		1908	JA
Saltarve	<i>Sagina maritima</i>		1895	JA
Småvier	<i>Salix arbuscula</i>		1906	JA
Bleikvier	<i>Salix hastata</i>		1933	Observert
Setervier	<i>Salix myrsinifolia</i> ssp. <i>borealis</i>		1936	JA
Småbergknapp	<i>Sedum annuum</i>		1905	JA
Fjellsmelle	<i>Silene acaulis</i>		1901	NEI
Fjellpiggeknoopp	<i>Sparganium hyperboreum</i>		1937	Observert
Havbendel	<i>Spergularia media</i>		1886	Observert
Ballblom	<i>Trollius europaeus</i>		1913	JA
Bergalm	<i>Ulmus glabra</i> ssp. <i>montana</i>	VU	1908	NEI
Blokkebær	<i>Vaccinium uliginosum</i>		1938	JA
Fjellveronika	<i>Veronica alpina</i>		1930	NEI
Fjell-lodnebregne x lodnebregne	<i>Woodsia alpina</i> x <i>ilvensis</i>		1939	JA
Ålegras	<i>Zostera marina</i>		1939	JA

samlet nye belegg i 2017 og 2019 som ligger i herbarium TRH.

- *Zostera marina* - ålegras ble samlet av Eli Fremstad i 2008 fra Apoteket på Byneset. Den er også registrert, men ikke samlet, fra Munkholmen der Ove Arbo Høeg samlet den i 1932, og den er registrert, men ikke samlet, rett utenfor kommunegrensen i ved Øysanden og i Vikhammer.

Oppsummering

Fra 2008 til den foreløpige oppsummeringen ved Fremstad & Prestø (2009), så ble 20 av de 53 etterlyste taxa dokumentert. At så særegne arter som saltsmåarve og småhavgras ble gjenfunnet så raskt var artig og overraskende. I perioden etter 2009 har ytterligere ni taxa blitt dokumentert med belegg. Etterlysningen kan dermed sies å ha hatt en viss effekt, og at den kanskje kan ha vært noe avtagende. Vi registrer også at det er kun en liten håndfull personer som står bak de aller fleste innsamlingene.

I tillegg er det ni taxa som har blitt observert (dvs. uten fysisk innsamlet materiale) etter 1940. To av disse går allikevel tilbake 50 år eller mer i tid og peker lite trolig mot eksisterende voksesteder, men de resterende sju kan være aktuelle å gjenoppsøke med den hensikt å samle inn fysisk materiale. Derimot er det 15 taxa som ikke er gjenfunnet eller gjensamlet. Av disse er bergalm eneste rødlistearten, kategorisert som sårbar (VU).

Her er det fortsatt muligheter for en plantedetektiv! Kanskje du kan samle planter på uvante steder, f.eks. vasshår og ålegras? Kanskje ser du muligheten til kompetanse-

heving på marikåper? Er det noen som blir gira av å finne ut mer om forskjellene på bergalm og skogalm? Og hva med ålegras – kanskje har vi også småålegras i Trondheim?

Litteratur

Fremstad E, Prestø T. 2009. Etterlysning av karplanter i Trondheim: Hva skjedde? Orebladet 12: 8-15.

Prestø T. 2008. Etterlyste karplanter i Trondheim kommune: Karplanter som ikke er dokumentert siden før 1940. Orebladet 11: 23-34.

Speed JDM, Bendiksbys M, Finstad AG, Hassel K, Kolstad AL, Prestø T. 2018. Contrasting spatial, temporal and environmental patterns in observation and specimen based species occurrence data. PLOS ONE 13(4): e0196417

Stornes Moen V, Bendiksbys M. 2019. Naturhistoriske samlinger som ressurs for samfunnet. Orebladet 22: 25-30.

Wesenberg J. 2021. – og årets kartleggingsløft. Blyttia 79 (1): 6-8.

Bli med i Venneforeningen for Kongsvoll botaniske fjellhage

Er du interessert i fjellets planteliv? Vil du være med og gjøre fjellfloraen bedre kjent for andre? Liker du sosiale sammenkomster kombinert med praktisk arbeid? Svarer du «ja» på minst ett av disse spørsmålene er du en god kandidat til å bli med i *Venneforeningen for Kongsvoll botaniske fjellhage*. Kongsvoll botaniske fjellhage ble etablert på Kongsvoll (Dovre-fjell) i 1924 av botanikeren Thekla Resvoll. Hagen ble i mange

Figur 1. Kongsvoll botaniske fjellhage. Foto: Åge Hojem, NTNU Vitenskapsmuseet.

år drevet av Universitetet i Oslo og senere av NTNU. Fra 2021 er driften av hagen overlatt på frivilliges hender, med Venneforeningen som formell eier.

Formål

Venneforeningen for Kongsvoll botaniske fjellhage er en frivillig organisasjon som skal drive og utvikle fjellhagen slik at den kan være attraktiv for alle besøkende som interesserer seg for planteliv og fjelløkologi.

Medlemskap

Privatpersoner, organisasjoner og bedrifter som støtter foreningens formål er velkomne som medlemmer i foreningen. Den årlige medlemskontingenten:

Kr 200 for enkeltmedlem
 Kr 100 for studenter
 Kr 500 for organisasjoner og bedrifter

Innmelding sendes:

leder@kongsvollfjellhage.no

Hva vi gjør

Som medlem av venneforeningen ...

- er du med og støtter fjellhagen slik at den framstår vakker, lærerik og attraktiv
- får du invitasjoner til dugnader, så som rydding og praktisk stell av hagen, guiding, mm.
- får du invitasjoner til kurs og turer
- får du en flott mulighet til å lære mer om fjellets planteliv

Kontaktinformasjon:

Hans-Jacob Dahl

Leder

leder@kongsvollfjellhage.no

Tlf: 924 83 147

Program for botanisk aften 2021

Første halvår 2021 ble det gjennomført 4 botaniske aftener, alle digitale møter på zoom.

Vi håper å kunne møtes i et fysisk møte-rom etter sommeren. Og kanskje kombinere fysisk tilstedeværelse med streaming på nettet. Her er i hvert fall programmet med planlagte hovedforedrag. I tillegg vil noen møter ha kortere programinnslag.

6. september. *Anders L. Kolstad:***Økologisk tilstand og økosystemregnskap**

I 2021 vil det bli levert rapporter som vurderer tilstanden i skog og fjell i hele Norge. Det betyr at vi får vite om den økologiske tilstanden er god eller avviker fra god tilstand i ulike regioner. Hvordan kan man måle slikt, hva er kunnskapsgrunnlaget?

Og hvordan kan man bruke dette til å ta bedre vare på naturen?

Anders L. Kolstad er forsker ved NINA i Trondheim

4. oktober. *Arve Elvebakk:***Mi botaniske reise – frå Trondheim til Svalbard og så frå økologi til taksonomi.**

Arve Elvebakk er professor ved UiT-Norges arktiske universitet i Tromsø. Han studerte botanikk i Trondheim og jobbet i mange år med flora og økologi på Svalbard. De senere år har han jobbet mest

med taksonomi og lav. Og han er tilknyttet Tromsø arktisk-alpine botaniske hage.

1. november. *Marte Fandrem:***Habitater i Trøndelag: Myr.**

I vår serie «Habitater i Trøndelag» er vi nå kommet til myr. Myr kjenner vi godt til i Trøndelag. Den er rasteplass for fugler, den demper flom, renser vann, lagrer karbon og den er levested for mange planter og dyr. Alltid et spennende habitat for botanikere.

Marte Fandrem er stipendiat ved NTNU Vitenskapsmuseet.

6. desember/julemøte. *Honorata Kaja Gaida:*

Vern av norsk planteliv. Om floravokteri og overvåking av truede arter. Om spredning av fremmedarter og hva du og jeg kan gjøre med det.

Honorata Kaja Gaida er daglig leder av Norsk Botanisk Forening.

Møtet inneholder også finalerunde for fotokonkurransen.

Innhold

Statusrapport 2020 - etterlyste karplanter i Trondheim kommune	3
Bli med i Venneforeningen for Kongsvoll botaniske fjellhage	10
Program for botanisk aften 2021	12